

sygn. akt VIII U 1526/14

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodnicząca SSO Natalia Barecka

Protokolant st. sekr. sąd. Agnieszka Senger

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2014 roku w Poznaniu

odwołania **A. G.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 30 grudnia 2013 r. znak (...)

w sprawie A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o emeryturę przy obniżonym wieku

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury przy obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych poczynając od dnia 29 października 2013 roku

/-/ N. B.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2013 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku poz. 1440 ze zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 30.09.2013 r., odmówił **A. G.** prawa do emerytury.

Uzasadniając organ rentowy wskazał, iż A. G. nie spełnił na dzień 01.01.1999 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (uwzględniony staż wynosi bowiem 12 lat 9 miesięcy i 18 dni).

Zakład wskazał, iż na podstawie przedłożonych dokumentów uznał za pracę w szczególnych warunkach następujące okresy zatrudnienia:

1) od 01.10.1977 r. do 01.09.1978 r. na stanowisku kierowcy samochodów specjalistycznych co najmniej 3,5 tony oraz ładowacz, stanowiska wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Wykaz A, dział VIII, poz. 2) wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji (...) Terenowej i Ochrony (...) z dnia 01.07.1983r.

2) od 01.03.1980 r. do 31.10.1985 r. na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, stanowisko wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Wykaz A, dział VIII, poz.2) wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r.

3) od 04.09.1989 r. do 30.11.1995 r. na stanowisku kierowcy do i powyżej 13 ton, stanowisko wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykazu szczegółowego stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1986 r.

Nadto na podstawie dowodów dołączonych do wniosku – uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 01.01.1999 r. okresy nieskładkowe w wymiarze 6 miesięcy i 7 dni, okresy składkowe w wymiarze 25 lat 7 miesięcy i 16 dni, łącznie 26 lat 1 miesiąc i 23 dni okresów składkowych i nieskładkowych. /decyzja w aktach ZUS/

A. G. – reprezentowany przez fachowego pełnomocnika - w formie i terminie przewidzianym prawem, odwołał się od powyższej decyzji, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury.

Uzasadniając odwołujący wskazał, iż brak wystawienia przez nieistniejący zakład pracy świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie oznacza, że takiej pracy w tym zakładzie nie wykonywał. Odwołujący podniósł, iż według świadectwa pracy wykonywał w (...) w okresie 09.10.1978 r. do 03.03.1979 r. pracę jako kierowca samochodów ciężarowych, a w wykazie A - prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego - stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale VIII (w transporcie i łączności) pod pozycją 2 wymienione są prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Nadto w jego ocenie okres pracy w Usługowej Spółdzielni Pracy w P. – od 01.11.1985 r. do 31.03.1986 r. – winien być zaliczony jako okres pracy czyszczenia silosów po cemencie i klinkierze tj. jako praca wymieniona w Wykazie A dziale XIV poz. 2 Praca oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych, ewentualnie jako wymieniona w Wykazie A dziale V poz. 4 Prace zbrojarskie i betonarskie czy w Wykazie A dziale V poz. 14 Prace przy produkcji cementu. Praca zaś wykonywana przez odwołującego w okresie od 02.05.1986 r. do 31.08.1989 r. w Usługowej Spółdzielni Pracy w P. jako polegająca na konserwacji (czyszczeniu) kolektorów ściekowych, szamba i kanalizacji powinna zostać w ocenie odwołującego zakwalifikowana jako wskazana w Wykazie A dziale IX poz. 1 Praca w kanałach ściekowych ewentualnie w wykazie A dziale IX poz. 2 Oczyszczanie ścieków i filtrów otwartych. /k. 3 – 13 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie, przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o jego oddalenie. /vide odpowiedź na odwołanie k. 14-16 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. G. urodził się w dniu (...), a zatem wiek 60 lat ukończył z dniem 29 października 2013 r. Odwołujący posiada wykształcenie podstawowe, zawód wyuczony – mechanik samochodowy – kierowca, od 1977 roku posiada prawo jazdy uprawniające do prowadzenia samochodów ciężarowych.

dowód: bezsporne, wniosek o emeryturę – k. 1 akt emerytalnych odwołującego, dokumenty zgromadzone na k. 32 (kwestionariusz osobowy z dnia 06.10.1978 r., podanie o przyjęcie do pracy z dnia 03.10.1978 r.)

Decyzją z dnia 31 października 2001 r. organ rentowy ustalił kapitał początkowy A. G. na dzień 1 stycznia 1999 r. Organ rentowy uwzględnił 25 lat 7 miesięcy okresów składkowych oraz 6 miesięcy okresów nieskładkowych.

W toku postępowania wywołanego wniesieniem w dniu 6 lipca 2001 r. wniosku o ustalenie kapitału początkowego uwzględniono m.in. następujące dokumenty:

1) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 24 czerwca 1996 r. wystawione przez Przedsiębiorstwo Państwowe Zakłady (...) w O. (ZUS Rp – 7), obejmujące lata 1989 – 1995, w treści którego wskazano, że odwołujący był w tym zakładzie zatrudniony w okresie od dnia 04.09.1989 r. – 30.11.1995 r., ostatnio na stanowisku kierowcy,

2) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 5 sierpnia 1996 r., wystawione przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. z siedzibą w W., obejmujące lata 1986 – 1989, w treści którego wskazano, że odwołujący był w tym zakładzie zatrudniony w okresie od dnia 02.05.1986 r. – 31.08.1989 r., ostatnio na stanowisku konserwator urządzeń przemysłowych,

3) świadectwo pracy z dnia 30 listopada 1995 r., wystawione przez Przedsiębiorstwo Państwowe Zakłady (...) w O. W., w treści którego wskazano, że odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od dnia 4 września 1989 r. do dnia 30 listopada 1995 r. na pełen etat na stanowisku kierowca samochodu pow. 13 ton,

4) świadectwo pracy z dnia 28 lutego 1979 r., wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) Oddział II, w treści którego wskazano, że odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od dnia 9 października 1978 r. do dnia 3 marca 1979 r. na stanowisku kierowcy s. ciężarowego,

5) świadectwo pracy z dnia 30 września 1978 r., wystawione przez Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Usług (...) w P., w treści którego wskazano, że odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od dnia 1 września 1975 r. do dnia 30 września 1978 r. na stanowiskach: kierowcy samochodu marki ŻUK oraz kierowcy samochodu specjalnego i monter a ostatnio na stanowisku kierowcy – monter a,

6) świadectwo pracy z dnia 30 czerwca 1979 r., wystawione przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w P. Zakłady (...), w treści którego wskazano, że odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie od dnia 7 marca 1979 r. do dnia 30 czerwca 1979 r. na stanowisku kierowcy,

7) świadectwo pracy z dnia 30 października 1985 r., wystawione przez (...) Przedsiębiorstwo (...) w P. Zakład (...) w P., w okresie od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 31 października 1985 r. na stanowisku kierowcy samochodu, a ostatnio na stanowisku kierowcy samochodowego prowadzącego pojazd do 13 ton,

8) świadectwo pracy z dnia 28 marca 1986 r., wystawione przez Usługową Spółdzielnię Pracy w P., w treści którego wskazano, że odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od dnia 1 listopada 1985 r. do dnia 31 marca 1986 r., na stanowisku konserwatora urządzeń przemysłowych,

9) świadectwo pracy z dnia 31 sierpnia 1989 r., wystawione przez Usługową Spółdzielnię Pracy w P. z siedzibą w R., w treści którego wskazano, że odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od dnia 2 maja 1986 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r. na stanowisku konserwatora urządzeń przemysłowych.

W dniu 29 grudnia 2010 r. odwołujący złożył wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego, wraz z wnioskiem przedłożył:

1) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 10 lipca 2007 r., wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. , obejmujące lata 1975 – 1978, w treści którego wskazano, że odwołujący w okresie od dnia 01.09.1975 r. do dnia 30.09.1978 r. zatrudniony był w tym zakładzie pracy na stanowisku kierowcy,

2) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 11 lipca 2007 r. , wystawione przez Zakłady (...) w P., obejmujące lata 1979 – 1985, w treści którego wskazano, że odwołujący zatrudniony był w tym zakładzie pracy od dnia 1 lipca 1979 r. do dnia 31 października 1985 r. na stanowisku kierowcy.

Decyzją z dnia 31 marca 2011 r. Zakład po rozpatrzeniu w/w wniosku odmówił ponownego ustalenia kapitału początkowego, ponieważ przedłożone dowody nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego.

Decyzją z dnia 28 października 2013 r. organ rentowy ponownie ustalił kapitał początkowy A. G. na dzień 1 stycznia 1999 r. Organ rentowy uwzględnił 25 lat 7 miesięcy i 16 dni okresów składkowych oraz 6 miesięcy i 7 dni okresów nieskładkowych.

dowód: bezsporne, wnioski i decyzje zawarte w aktach (...)

W dniu 30 września 2013 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury i to z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Do wniosku odwołujący załączył m.in. następujące dokumenty:

1) świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 2 września 1997 r., wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. w O., w treści którego wskazano, że w okresie od dnia 1 września 1975 r. do dnia 30 września 1978 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku kierowcy samochodu do przewozu gazu bezprzewodowego i montera butli gazowych zgodnie z Załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. /poz. 43/ w sprawie stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – dział VIII pkt 1,

2) świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 12 lipca 2007 r., wystawione przez Zakłady (...) S.A., w treści którego wskazano, że w okresie od dnia 1 marca 1980 r. do dnia 31 października 1985 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 t – Dz. U. Nr 8 poz. 43 z dnia 07.02.1983 r. Wykaz A Dział VIII pkt 2 na stanowisku kierowca pojazdów samochodowych do 13 t wymienionym w dziale nr VIII poz. nr 2 pkt 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach /Dz.U.R. i G.Ż. nr 2 poz. 4/,

3) świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 12 sierpnia 1997 r., wystawione przez Syndyka Masy Upadłościowej Przedsiębiorstwa Państwowego Zakłady (...) w O. w upadłości, w treści którego wskazano, że w okresie od dnia 4 września 1989 r. do dnia 30 listopada 1995 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace na stanowisku kierowcy do i pow. 13 ton zgodnie z Zarządzeniem Nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej 31.03.1988 r. w sprawie stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 16 pkt B dział VIII transport poz. 2 pkt 1 – kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony /Dz.U.R.L i G.Ż. nr 2 z dnia 4.11.88/,

4) świadectwo pracy z dnia 20 listopada 2002 r., wystawione przez (...) sp. z o.o. , w treści którego wskazano, że był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od dnia 15.02.2000 r. do dnia 20.11.2002 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy,

5) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 listopada 2011 r., wystawione przez (...) sp. z o.o. w likwidacji, obejmujące lata 2000 – 2002, w treści którego wskazano, że był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od dnia 15.02.2000 r. do dnia 20.11.2002 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy,

6) świadectwo pracy z dnia 31 października 2011 r., wystawione przez (...) sp. z o.o. , w treści którego wskazano, że był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od dnia 10.12.2002 r. do dnia 31.10.2011 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy,

7) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 16 listopada 2011 r., wystawione przez (...) sp. z o.o. w likwidacji, obejmujące lata 2002 – 2011, w treści którego wskazano, że był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od dnia 10.12.2002 r. do dnia 31.10.2011 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy,

8) zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 10 września 2013 r., wystawione przez (...) sp. z o.o., obejmujące lata 2011 – 2013, w treści którego wskazano, że jest zatrudniony w tym zakładzie pracy od dnia 1 listopada 2011 r. w pełnym wymiarze czasu pracy ostatnio na stanowisku kierowcy samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t.

W toku postępowania – na wezwanie ZUS – Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o. przedłożyło :

1) świadectwo wykonywanych prac w szczególnych warunkach z dnia 20 listopada 2013 r., w treści którego wskazano, że odwołujący w okresie od dnia 01.09.1975 r. do 30.09.1978 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace – w charakterze kierowcy samochodu co najmniej 3,5 tony, w okresie od 01.10.1977 r. do 01.09.1978 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w charakterze kierowcy samochodów specjalistycznych co najmniej 3,5 tony wymienionym w wykazie A dział VIII poz. 2 pkt 1. Nadto wskazano, że od dnia 01.10.1977 r. do dnia 01.09.1978 r. na stanowisku kierowca samochodów do przewozu gazu i monter ładowacz butli gazowych wymienionym w wykazie A dział VIII pozycja 2 pkt 1 i dział VIII pozycja 1 pkt 1 zawartym w załączniku nr 1 do Rozporządzenia nr 9 Ministra Administracji (...) Terenowej i Ochrony (...) z dnia 01.07.1983 r. w sprawie stanowiska pracy w zakładach pracy resortu administracji gospodarki terenowej i ochrony środowiska na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniających do niższego wieku emerytalnego,

2) świadectwo wykonywanych prac w szczególnych warunkach z dnia 2 grudnia 2013 r., w treści którego wskazano, że odwołujący w okresie od dnia 01.09.1975 r. do 30.09.1978 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace – w charakterze kierowcy samochodu co najmniej 3,5 tony, w okresie od 01.10.1977 r. do 01.09.1978 r. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w charakterze kierowcy samochodów specjalistycznych co najmniej 3,5 tony wymienionym w wykazie A dział VIII poz. 2 pkt 1. Nadto wskazano, że od dnia 01.10.1977 r. do dnia 01.09.1978 r. na stanowisku kierowca samochodów do przewozu gazu i monter ładowacz butli gazowych praca bardzo ciężka wymienionym w wykazie A dział VIII pozycja 2 pkt 1 i dział VIII pozycja 1 pkt 1 zawartym w załączniku nr 1 do Rozporządzenia nr 9 Ministra Administracji (...) Terenowej i Ochrony (...) z dnia 01.07.1983 r. w sprawie stanowiska pracy w zakładach pracy resortu administracji gospodarki terenowej i ochrony środowiska na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach uprawniających do niższego wieku emerytalnego; w/w stanowiska są zgodne z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Po analizie zgromadzonych dokumentów, decyzją z dnia 30 grudnia 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił prawa do emerytury A. G. - nie spełnił na dzień 31.12.1998 r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Za udowodnione uznano łącznie 12 lat 9 miesięcy 18 dni pracy w takich warunkach.

dowód : bezsporne, akta emerytalne odwołującego

W dniu 10 października 1978 r. została zawarta umowa o pracę – w pełnym wymiarze czasu pracy - pomiędzy odwołującym a (...) Oddział II na czas nieokreślony. W treści umowy wskazano, że odwołujący ma zgłosić się do pracy w dniu 9 października 1978 r. i powierza mu się obowiązki kierowcy. W treści świadectwa pracy, wystawionego w dniu 28 lutego 1979 r., wskazano, że odwołujący był zatrudniony w tym zakładzie pracy w okresie od dnia 9 października 1978 r. do dnia 3 marca 1979 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

dowód: dokumenty zgromadzone na k. 32 (akta osobowe odwołującego, w tym umowa o pracę, świadectwo pracy)

Przedmiotem działalności (...) Oddział II był transport materiałów budowlanych i kruszywa. Odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w w/w zakładzie pracy jeździł samochodami ciężarowymi powyżej 3,5 tony, bowiem tylko takie były tam na stanie. Odwołujący woził wywrotką materiały sypkie (piasek, żwir). Każdy kierowca miał przeznaczony mu samochód, nie był kierowany do innej prac, mógł ewentualnie w razie awarii swojego samochodu otrzymać inny zastępczy pojazd (firma dysponowała zapasowymi samochodami ciężarowymi o ładowności powyżej 3,5 tony). W/w zakład pracy nie wystawiał świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

W okresie spornym odwołujący pracował w w/w zakładzie pracy wraz z S. C., również wykonującym pracę kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w okresie 10.09.1975 – 31.03.1985. Wyrokiem z

dnia 24 kwietnia 2012 r. tut. Sąd przyznał świadkowi prawo do emerytury przy obniżonym wieku uwzględniając m.in. okres zatrudnienia w firmie (...).

Nadto w okresie spornym odwołujący pracował w w/w zakładzie pracy wraz z R. C., również wykonującym pracę kierowcy samochodów ciężarowych o ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony i to w czasie 27.08.1974 – 31.05.1988.

dowód : zeznania świadka S. C. (k. 55 akt), zeznania świadka R. C. (k.55 - 55 v akt), zeznania odwołującego (k 56 v akt), akta tut. Sądu sygn. VIII U 4283/11

W okresie od dnia 1 listopada 1985 r. do dnia 31 marca 1986 r. odwołujący był zatrudniony w Usługowej Spółdzielni Pracy w P.. W treści świadectwa pracy z dnia 28 marca 1986 r. wskazano, że pracował tam w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od dnia 1 listopada 1985 r. do dnia 31 marca 1986 r., na stanowisku konserwatora urządzeń przemysłowych.

dowód: świadectwo pracy z dnia 28 marca 1986 r. (akta (...))

W w/w okresie – w ramach zatrudnienia w Usługowej Spółdzielni Pracy w P. - odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w Cementowni znajdującej się w miejscowości N.. Odwołujący wykonywał tam prace polegające na czyszczeniu silosów z cementu, zbiorników po surowcu do produkcji cementu, wagonów po pyłach kominowych używanych jako wypełniacz do cementu, elektrofiltrów i młynów do mielenia surowca, z których wychodził cement. Była to praca na pełen etat, a nawet dłużej, przekraczająca 8 godzin dziennie. Odwołujący nie był kierowany do innej pracy. Część urządzeń, które podlegały czyszczeniu, mieściła się na hali produkcyjnej, a część na zewnątrz. W cementowni produkowano również azbest i eternit. Zbiorniki surowców, z których był mielony cement, znajdowały się na zewnątrz hali, miały wysokość około 80 m. Praca odwołującego polegała na tym, że wchodził do tych zbiorników i odkuwał resztki produktów młotami pneumatycznymi, suwnica zjeżdżała na dół do zbiornika i szypami ładowano te resztki odkute młotami na łyżkę. Wewnątrz pracownicy (w tym odwołujący) czyścili także młyny, które zarastały cementem w czasie produkcji cementu, używali do tego m.in. młotów pneumatycznych. Młyny były okrągłe, wielkości 16 m długości, 4 m średnicy. Do pracy używano również szypy, kilofa.

W spornym okresie z w jednej brygadzie odwołującym pracowali W. C. (w latach 1985 – 1987) oraz K. J. (15.02.1984 – 5.04.1986), którzy wykonywali w Cementowni takie same prace jak odwołujący.

dowód: zeznania świadka W. C. (k. 54 v akt), zeznania świadka K. J. (k. 54 v – 55 akt),), zeznania odwołującego (k 56 v akt)

W dniu 2 maja 1986 r. odwołujący zawarł z Usługową Spółdzielnią Pracy (...) w R. umowę o pracę na czas określony – w pełnym wymiarze czasu pracy - do dnia 2 sierpnia 1986 r. W oparciu o powyższą umowę powierzono mu obowiązki konserwatora urządzeń przemysłowych. Następnie w dniu 3 sierpnia 1986 r. odwołujący zawarł ze Spółdzielnią dalszą umowę o pracę na czas nieokreślony. Pozostałe warunki umowy pozostały bez zmian. W dokumentacji pracowniczej odwołującego (m.in. podanie o przyjęcie do pracy, angaże, kwestionariusz) określano stanowisko pracy odwołującego jako konserwator urządzeń przemysłowych. Podobnie wskazano w świadectwie pracy.

dowód: dokumenty zgromadzone na k. 80 akt (akta osobowe odwołującego – m.in. umowy o pracę, angaże, świadectwo pracy)

Usługowa Spółdzielnia Pracy (...) świadczyła usługi na terenie całego kraju, większość zatrudnionych tam osób zajmowała stanowiska konserwator urządzeń przemysłowych. Jej pracownicy, w tym i odwołujący, podzieleni byli na brygady i wykonywali prace polegające wyłącznie na czyszczeniu i udrażnianiu kanalizacji - sanitarnej, burzowej, przemysłowej, a nadto czyszczeniu kolektorów, osadników i szamb, w których gromadzone były zanieczyszczenia. Zajmowano się kanalizacją ściekową zlokalizowaną na terenie różnych zakładów przemysłowych, jak i instytucji publicznych (szpitale). Były to m.in. teren Huty (...), piwnice po zlikwidowanej rzeźni na terenie fortu w S., szpitale, myjnie wagonów towarowych w W.. Praca odwołującego wiązała się w szczególności z udrażnianiem rur

kanalizacyjnych, co polegało na tym, że pracownicy brygady ustawiali przy studzienkach przeciągarki, odwołujący schodził do studzienki, wpychał włókno szklane, lina była zahaczana w drugiej studzience i przeciągana z powrotem do pierwszej przeciągarki. Następnie było zahaczane wiaderko o średnicy odpowiedniej do danej rury, która była w ziemi i wtedy kręcąc przeciągarką przeciągano wiaderko do drugiej studzienki, przetykając i czyszcząc kanalizację. W ten sposób przeciągnięty przez wiaderko urobek odwołujący nakładał łopatą do wiadra, które było wyciągane na zewnątrz. Czynność ta była kilkakrotnie powtarzana.

W przypadku czyszczenia osadników (najczęściej w pobliżu szpitali czy przy myjni towarowych wagonów w W.) pracownicy, w tym i odwołujący wchodził do nich do środka i wydobywali urobek. Osadniki stanowiły rodzaj szamba, które miało kilka przegród.

Pracownicy (w tym odwołujący) pracowali przy czyszczeniu kanałów przemysłowych w Hucie (...) wyciągając z rur siarkę. Z kolei podczas pracy w S. (fort), w miejscu, gdzie kiedyś znajdowała się rzeźnia - zajmowali się wydobywaniem pozostałości po tej rzeźni, ponieważ po tym jak ją zburzono w piwnicach pozostały odpady pozwierzące (wówczas pracownicy mieli styczność z amoniakiem).

Powyższe prace w kanałach ściekowych odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie był kierowany do innych prac – zresztą Spółdzielnia nie miała innych prac dla swoich pracowników. A. G. nie miał urlopu bezpłatnego ani nieusprawiedliwionych nieobecności.

Pracownicy wykonywali prace w odzieży ochronnej oraz w maskach tlenowych. Co miesiąc doliczany był dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych.

W/w zakład pracy wystawiał pracownikom tylko świadectwa pracy. Po zlikwidowaniu Spółdzielni dokumenty pracownicze przejęła spółka Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, która na ich podstawie pracownikom – w tym i odwołującemu wystawiała zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na druku ZUS Rp-7.

Z odwołującym pracował B. J. – w okresie 2.05.1986 – 15.10.1991, który jako brygadzysta kierował brygadą w której był odwołujący. Nadto z odwołującym pracowała również G. O. (1.07.1986 – 30.06.1992), która była referentem ds. zatrudnienia i płac.

dowód: zeznania świadka B. J. (k. 55v akt), zeznania świadka G. O. (k. 56 akt), zeznania odwołującego (k 56 v akt)

W okresie od dnia 21 kwietnia 1971 r. do dnia 9 kwietnia 1974 r. odwołujący odbywał służbę wojskową.

dowód: wypis z książeczki wojskowej (akta ZUS)

Odwołujący nie przystąpił do OFE (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie załączonych do akt dokumentów oraz akt ZUS jak i zeznań odwołującego oraz przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków.

Sąd dał wiarę zgromadzonym w sprawie dokumentom (w tym dokumentom ZUS), w części są to dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy, w zakresie ich kompetencji. Natomiast dokumenty prywatne korzystały domniemania autentyczności raz domniemania, że zawarte w nich oświadczenia złożyła osoba, która je podpisała (art. 245 k.p.c.).

Sąd ustalając stan faktyczny dał wiarę zeznaniom świadków W. C., S. C., R. C., B. J., K. J. i G. O., ponieważ były one logiczne, spójne, korespondowały z zebrany materiał w sprawie i zasadami doświadczenia życiowego.

W świetle powyższego należy stwierdzić, że zeznania przesłuchanych w sprawie świadków przyczyniły się do wyjaśnienia istotnych okoliczności w sprawie.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania odwołującego, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków. Odwołujący w sposób przekonujący i rzeczowy wyjaśnił na czym polegała jego praca jako kierowcy jak również jakie rzeczywiście prace wykonywał w Usługowej Spółdzielni Pracy w P. oraz Usługowej Spółdzielni Pracy w P..

W ocenie Sądu zebrany materiał dowodowy pozwalał na ustalenie wszelkich, istotnych okoliczności w sprawie, nie wymagał uzupełnienia, czego również żadna ze stron się nie domagała.

Sąd zważył co następuje:

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie, czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku z uwagi na pracę w warunkach szczególnych.

Przyznawanie emerytur dla osób urodzonych, tak jak odwołujący po 31.12.1948 r. reguluje art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2013.1440). Zgodnie bowiem z tym przepisem ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku i będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 cyt. ustawy, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) na dzień 1 stycznia 1999 roku – osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 dla mężczyzn,
- 2) na dzień 1 stycznia 1999 roku mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z przepisem art. 32 ust. 2 cyt. ustawy za pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach uważa się pracownika zatrudnionego przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Szczegółowe warunki przyznania prawa do wcześniejszej emerytury określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.), które zachowuje moc obowiązującą również pod rządami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie zatem z § 1 ust. 1 cyt. rozporządzenia - rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

Bezsporne w niniejszej sprawie było, iż:

1. odwołujący w dniu 29 października 2013 r. ukończył 60 lat,
2. nie przystąpił do OFE,
3. na dzień 01.01.1999 r. posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat.

Sporne zaś w niniejszej sprawie pozostawało to, czy odwołujący - na dzień 01.01.1999 r. - legitymował się 15 – letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

Organ wskazał, że łącznie odwołujący udowodnił wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze 12 lat, 9 miesięcy i 18 dni. Bezspornym bowiem w sprawie pozostawało, że odwołujący pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych w okresie:

1) od 01.10.1977 r. do 01.09.1978 r. (w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Usług (...) w P.) jako kierowca samochodów o ładowności powyżej 13 ton – a zatem wykonywał prace wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dziale VIII zatytułowanym „W transporcie i łączności” pkt 2),

2) od 01.03.1980 r. do 31.10.1985 r. (w (...) Przedsiębiorstwie (...) w P. Zakład (...) w P.) jako kierowca samochodów o ładowności powyżej 13 ton – a zatem wykonywał prace wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dziale VIII zatytułowanym „W transporcie i łączności” pkt 2),

3) od 04.09.1989 r. do 30.11.1995 r. (w Przedsiębiorstwie Państwowym Zakłady (...) w O.) jako kierowca samochodów o ładowności powyżej 13 ton – a zatem wykonywał prace wymienione w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dziale VIII zatytułowanym „W transporcie i łączności” pkt 2).

Jednocześnie organ rentowy wskazał, że nie zaliczył odwołującemu w ramach stażu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze zatrudnienia w (...) (09.10.1978 r. do 03.03.1979 r.), zatrudnienia w Usługowej Spółdzielni Pracy w P. (01.11.1985 r. do 31.03.1986 r.) oraz zatrudnienia w Usługowej Spółdzielni Pracy (...) w R. (02.05.1986 r. do 31.08.1989 r.).

W myśl § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże z ugruntowanego już orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, iż w sądowym postępowaniu odwoławczym nie obowiązują ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym i możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach również w oparciu o inne dowody niż zaświadczenia z zakładów pracy (uchwała SN z 21 września 1984r., sygn. III UZP 48/84, Lex 14630 oraz uchwała SN z 10 marca 1984r., sygn. III UZP 6/84, Lex 14625). Ponadto, zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, z której wynika, że jeżeli odwołujący wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Dlatego też Sąd mógł oprzeć swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie na wynikach postępowania dowodowego z innych dokumentów, z zeznań świadków oraz z zeznań odwołującego, tym bardziej, że pozwany w toku postępowania nie zakwestionował zeznań świadków ani odwołującego, ani nie przedłożył dowodów przeciwnych.

W dalszej kolejności należy wskazać, że zgodnie z art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lutego 2002 r., III ZP 30/01 (OSNP 2002 nr 10, poz. 243) wskazał jako nadal stosowane „przepisy dotychczasowe” tylko niektóre przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej: rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.), wyłączając dalsze obowiązywanie

tych, które zawierały upoważnienie dla ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych do ustalenia wykazu stanowisk pracy w podległych im zakładach pracy. Stwierdził, że odesłanie do wykazów obejmujących świadczenie pracy w warunkach szczególnych nie obejmuje przepisów kompetencyjnych § 1 ust. 2-3 rozporządzenia. To pozwala na wniosek, że ustanowione przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach przepisy, o których mowa w odesłaniu, to tylko przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a wśród nich § 2 ust. 1 stanowiący, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, § 4-8a określające wiek emerytalny i staż wymagany od pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia oraz właśnie te wykazy. Wykazy resortowe mają zatem charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Taki wykaz resortowy ułatwia identyfikację określonego stanowiska pracy jako stanowiska pracy w szczególnych warunkach - w szczególności, jeśli w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. nie wymienia się konkretnych stanowisk, lecz operuje się pojęciem ogólnym. Innymi słowy, zarządzenia resortowe mogą mieć znaczenie jedynie w sferze dowodowej.

W tym miejscu należy wskazać, że Wykaz A, stanowiący załącznik do rozporządzenia, w dziale VIII zatytułowanym „W transporcie i łączności” jako prace wykonywane w warunkach szczególnych w pkt 2 wymienia prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Nadto należy wskazać, że Wykaz A, w dziale IX zatytułowanym „W gospodarce komunalnej”:

- w pkt 1 wymienia: Prace w kanałach ściekowych,
- w pkt 2 wymienia: Oczyszczanie ścieków i filtrów otwartych.

Zdaniem Sądu Okręgowego prace w kanałach to nie tylko prace wykonywane przez pracownika przebywającego wewnątrz kanału, ale również prace wykonywane przez pracownika przebywającego na zewnątrz kanału, ale wykonującego czynności (manipulacje) w kanale tj. prace w kanale np. przepychanie, czyszczenie za pomocą urządzeń technicznych (sprężyn, wyciorów ręcznych, wyciągarek, pomp) znajdując się w studziencie ściekowej. Uciążliwości i zagrożenia przy wykonywaniu tego rodzaju prac, polegające na wysoce niehigienicznych oraz szkodliwych warunkach pracy (gazy wydzielające się w procesie fermentacji i gnicia) są porównywalne dla prac wykonywanych przez pracownika przebywającego wewnątrz kanału, jak też przebywającego na zewnątrz kanału, ale w ciągłym kontakcie z wydobywanymi nieczystościami (w studziencie).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w tym zeznania świadków S. C. oraz R. C., w sposób nie budzący wątpliwości potwierdziło, że odwołujący pracował w (...) Oddział II w okresie od dnia 9 października 1978 r. do dnia 3 marca 1979 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Świadkowie ci zgodnie zeznali, że A. G. – pracując w firmie transportowej - jeździł wyłącznie samochodami o ładowności ponad 3,5 tony, wożąc materiały budowlane (wywrotką), nie wykonywał innych czynności, pracując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Tym samym potwierdzili konsekwentne stanowisko odwołującego. Sąd zwrócił również uwagę, że odwołujący posiadał odpowiednie kwalifikacje do wykonywania obowiązków kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyższej 3,5 tony i to od 1977 roku. Nadmienić należy, iż w/w okoliczności odnośnie rodzaju wykonywanej pracy w szczególnych warunkach koreluje z treścią świadectwa pracy wystawionym przez (...) w P..

Nadto, w ocenie Sądu, nie budzi wątpliwości i to, że odwołujący – będąc zatrudnionym w Usługowej Spółdzielni Pracy (...) w R. w okresie od dnia 2 maja 1986 r. do dnia 31 sierpnia 1989 r.- wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych tj. prace polegające na czyszczeniu i udrażnianiu kanałów ściekowych

oraz osadników a zatem prace wymienione w Wykazie A Dział IX pkt 1 i pkt 2 stanowiącego załącznik do cyt. wyżej rozporządzenia. Z materiału dowodowego wynika bowiem, że pracodawca odwołującego świadczył takie usługi na rzecz przedsiębiorstw, szpitali.

W świetle powyższego odwołujący wykazał, iż na dzień 01.01.1999 r. posiada staż pracy w warunkach szczególnych wynoszący co najmniej 15 lat.

Termin początkowy powstania prawa do emerytury reguluje przepis art. 129 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach który stanowi, iż świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek. Odwołujący osiągnął wiek emerytalny w dniu 29 października 2013 r. przy czym złożył wniosek o emeryturę w dniu 30 września 2013 r. Tym samym prawo do emerytury mógł nabyć najwcześniej od dnia 29 października 2013 r.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu A. G. prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach w sposób wskazany w sentencji wyroku.

/-/ N. B.